

Gebruikers onderzoek 2009 – 2012

3	Inleiding en verantwoording
6	Informatieverstrekking
8	Subsidieregelingen
12	Activiteiten en programma's
14	Werking Letterenfonds binnen het (internationale) literair bedrijf
16	Algemene conclusies
17	Bijlage: Open antwoorden

Samenvatting

Begin 2013 heeft onderzoeksbureau IVA Onderwijs in opdracht van het Nederlands Letterenfonds een onderzoek uitgevoerd naar de tevredenheid van gebruikers van het Nederlands Letterenfonds. De enquête richtte zich op de beleidsperiode 2009-2012.

Onderzocht werd de mate van bekendheid met en tevredenheid over de communicatie, de verschillende subsidieregelingen en de programma's en activiteiten van het Fonds. Daarnaast is onderzocht in hoeverre de respondenten belang hechten aan de regelingen en de activiteiten en, meer in het algemeen, hoe men de rol van het Fonds ziet binnen het (internationale) literair bedrijf.

Naast de wens om gebruikers regelmatig en systematisch te bevragen op beleid en communicatie vormde het ontstaan van het Nederlands Letterenfonds, dat in 2010 voortkwam uit de fusie tussen het Fonds voor de Letteren (FvdL) en het Nederlands Literair Productie en Vertalingenfonds (NLPVF), een belangrijke aanleiding voor het onderzoek. De enquête is deels een vervolg op het in 2007 eveneens door IVA, voor het voormalige FvdL, uitgevoerde onderzoek.

In totaal ontvingen 1.303 schrijvers, vertalers, uitgevers en adviseurs per mail een uitnodiging voor het onderzoek. Meer dan de helft van hen (655 gebruikers) vulde de vragenlijst in. Uit de hoge respons (50%), en ook uit de resultaten van de enquête en de vele open antwoorden, blijkt een grote betrokkenheid bij het Nederlands Letterenfonds.

Aan de respondenten is steeds eerst gevraagd of men bekend was met bepaalde vormen van informatieverstrekking en de regelingen en activiteiten van het Fonds. Alleen als een respondent aangaf (enigszins) bekend te zijn met een onderdeel, werd gevraagd naar de waardering (op een schaal van 1 tot 5).

De waardering van de gebruikers over de communicatie, regelingen en activiteiten bleek niet afhankelijk van leeftijd of geslacht van de respondenten. In het algemeen zijn literair vertalers en adviseurs iets tevredener dan schrijvers en uitgevers. Bij individuele aanvragers (schrijvers en vertalers) ligt de waardering onder de groep 'geen beurs' duidelijk lager dan onder de groep 'wel (eens) een beurs'. Bij de uitgeverijen is dit verschil niet zichtbaar.

De respondenten zijn in het algemeen positief over de communicatie, zowel over de website als de overige vormen van informatieverstrekking. De gemiddelde tevredenheid varieert hier van 3,5 (Facebook) tot 4,0 (tijdschrift Schreef). De geboden informatie wordt onder meer voldoende, actueel en helder genoemd. Over de dienstverlening (mondellijng en schriftelijke communicatie) van de individuele medewerkers is men in hoge mate tevreden (4,1); deze beoordeelt men onder meer als

efficiënt, servicegericht en deskundig. In vergelijking met het onderzoek uit 2007 is het (hoge) niveau van de communicatie tijdens de fusiejaren gecontinueerd.

Over de uitvoering van de verschillende subsidieregelingen is men eveneens tevreden, zij het in iets mindere mate. Deze varieert van 3,3 tot 3,7. De uitvoering van de kernregelingen, de werkbeurzen, wordt gemiddeld het hoogst gewaardeerd (3,6 en 3,7); onder de aanvragers ligt de waardering nog iets hoger – deze is duidelijk gestegen ten opzichte van 2007 (2,97). De meerderheid van de respondenten geeft aan voldoende inzicht te hebben in de criteria en procedures. Het belang van de verschillende subsidieregelingen wordt door alle doelgroepen in (zeer) hoge mate onderschreven (3,9 tot 4,6).

De bekendheid met de verschillende activiteiten en programma's die zijn gericht op de binnenlandse en/of de buitenlandse markt, varieert. Het gaat hierbij dan ook om een, qua frequentie en beoogd bereik zeer divers pakket. De uitvoering van de activiteiten wordt positief beoordeeld (3,3 tot 3,8). Opvallend is de brede waardering voor het nieuwe 'zichtbaarheidsbeleid'. Waar dit al concreet vorm kreeg, bijvoorbeeld in de vorm van de Vertalersgeluk-tournee die najaar 2011 voor het eerst is georganiseerd, ligt de tevredenheid hoog (3,8). Het belang van deze programma's wordt sterk onderschreven (4,2). Dat geldt bijvoorbeeld ook voor de vertegenwoordiging op internationale boekenbeurzen (4,2) en de deskundigheidsbevordering van literair vertalers in en uit het Nederlands (4,4).

In zijn algemeenheid hechten respondenten een groot belang aan de regelingen en activiteiten van het Fonds, zowel in het binnen- als buitenland. Vrijwel alle respondenten (98%) achten subsidies van belang voor de beroepspraktijk van schrijvers, vertalers en de uitgeverij. Alle uitgevers en adviseurs (100%) onderschrijven deze stelling.

De noodzaak van een letterenfonds wordt boekenvakbreed onderschreven – van makers tot uitgevers. Ook door de respondenten die geen subsidie hebben ontvangen. Alle groepen respondenten zijn van mening dat het Fonds een rol moet spelen bij de creatie van literatuur en in de promotie van de Nederlandse literatuur in het buitenland en dat het Fonds die taken ook in belangrijke mate vervult. Hieruit kan worden afgeleid dat de verschillende groepen gebruikers een helder begrip hebben van de reikwijdte van het werk van het Fonds en de energie daarbij kennelijk goed gericht vinden. Het domein van het Letterenfonds, dat door de fusie is verbreed, is algemeen erkend en gewaardeerd.

Bijzonder is de waardering onder alle doelgroepen van het zichtbaarheidsprogramma voor schrijvers resp. vertalers – een van de speerpunten uit het beleidsplan 2013-2016.

Gebruikersonderzoek 2009-2012

Inleiding

Begin 2013 heeft onderzoeksbureau IVA Onderwijs in opdracht van het Nederlands Letterenfonds een onderzoek uitgevoerd naar de tevredenheid van gebruikers van het Nederlands Letterenfonds. De enquête richtte zich op de beleidsperiode 2009-2012.

Onderzocht werd de mate van bekendheid met en waardering voor de communicatie, de verschillende subsidieregelingen en de programma's en activiteiten van het Fonds. Daarnaast is onderzocht in hoeverre de respondenten belang hechten aan de regelingen en de activiteiten en, meer in het algemeen, hoe men de rol van het Fonds ziet binnen het (internationale) literair bedrijf. De enquête is deels een vervolg op het in 2007 eveneens door IVA, in opdracht van het voormalige FvdL, uitgevoerde tevredenheidsonderzoek onder schrijvers, vertalers en uitgevers.

2009-2012: ontstaan Nederlands Letterenfonds

Naast de wens om gebruikers regelmatig en systematisch te bevragen op onder meer beleid en communicatie vormde het ontstaan van het Nederlands Letterenfonds, dat in 2010 voortkwam uit de fusie tussen het Fonds voor de Letteren (FvdL) en het Nederlands Literair Productie en Vertalingenfonds (NLPVF), dit keer een belangrijke aanleiding voor het onderzoek. Waar het ene fonds zich richtte op de ondersteuning van schrijvers en vertalers bij de creatie van nieuw literair werk in de Nederlandse en Friese taal, had het andere fonds de productie en promotie van de Nederlandse literatuur – van moderneren tot erfgoed – tot taak. Met de fusie is de keten van literaire creatie, productie, distributie en promotie in hecht verband komen te staan.

Binnen het literair bedrijf zelf heeft men sinds 2010 te maken met een gestage krimp in de boekenmarkt. Die dalende tendensen resulteerden, aldus *Boekblad*, over 2012 in de laagste omzet sinds 2006: inclusief de verkoopcijfers van e-boeken daalde de afzet van A-boeken met 4,3 procent en de omzet met 6,3 procent. Zonder e-boeken, bedraagt de omzetsdaling 7,3 procent. Ook die ontwikkeling raakt de hele keten.

In de transitiefase van de fondsen werden de bestaande subsidieregelingen van de fondsen ongewijzigd uitgevoerd. Tegelijkertijd werd het moment aangegrepen om nieuw beleid te ontwikkelen, waarbij vooral is ingezet op digitale ontwikkelingen, op vertaalbeleid (onder meer via de Schwob-website en regeling) en op activiteiten gericht op het behouden en stimuleren van de kwaliteit van de vraag naar literatuur. Met de verhuizing – voorjaar 2011 – naar en opening van het Letterenhuis aan de Nieuwe Prinsengracht in Amsterdam werd de fusie afgerond. In 2012 trad Pieter Steinz aan als nieuwe directeur (maart) en ging de nieuwe tweetalige website van het Letterenfonds online (juni). Ook werd duidelijk dat er voor de beleidsperiode 2013-2016 minimaal bezuinigingen op de literaire tijdschriften, de eregelden en de werkbeurzen voor auteurs te verwachten waren. Een korting van 20%

en de eisen die vanuit de overheid worden gesteld aan de financiële verantwoording (USK) maakten een nieuwe werkbeursregeling auteurs noodzakelijk. Deze regeling, Projectsubsidies voor publicaties geheten, was de eerste die in de nieuwe beleidsperiode – tegelijk met het doen uitgaan van deze enquête – van start ging.

De drukke fusieperiode, de nieuwe inrichting van het fonds, en in het bijzonder het nieuw ingezette beleid maken stuk voor stuk nieuwsgierig naar de ervaringen in 2009-2012 van de mensen voor wie en met wie het Fonds werkt: schrijvers, literair vertalers, uitgeverijen en adviseurs.

Doelgroepen Letterenfonds

Het onderzoek richt zich primair op de personen en organisaties in Nederland met wie het Fonds een subsidiere relatie had in de jaren 2009-2012. Alle schrijvers en literair vertalers in het Nederlands of Fries die in deze vier jaar een beurs, bijvoorbeeld een werkbeurs of reisbeurs, hebben aangevraagd bij het Nederlands Letterenfonds of zijn voorgangers (FvdL en NLPVF) ontvingen een uitnodiging voor het onderzoek. Uiteraard zijn daarbij alle aanvragers geselecteerd; zowel de afgewezenen als zij die een positief besluit ontvingen.

Voorts zijn de literaire uitgeverijen (uitgevers, redacteurs, rechtenmanagers) in Nederland bevraagd – zij zijn soms aanvrager (productiesubsidies voor literaire uitgaven en voor geïllustreerde KJB; Schwob-regeling) en zijn nauw betrokken bij de activiteiten van het Letterenfonds in binnen- en buitenland en indirect ook bij de werkbeursregelingen voor auteurs en vertalers.

Ook de externe adviseurs en de leden van de Raad van Advies van het Letterenfonds kregen het onderzoek toegestuurd. Uit de Raad van Advies (die maximaal uit 40 mensen bestaat) worden de commissies samengesteld die direct adviseren aan het bestuur over de aanvragen. De circa 250 externe adviseurs vervullen eveneens een essentiële rol in de subsidieverlening door met enige regelmaat op verzoek van het Fonds literair werk (oorspronkelijk en vertaald) te lezen en te beoordelen.

De literair vertalers uit het Nederlands – die van groot belang zijn voor het werk van het Fonds – bleven bij dit onderzoek buiten beschouwing omdat zij geen directe subsidiërelatie met het Fonds hebben; de subsidiëring van vertalingen uit het Nederlands loopt immers via de buitenlandse uitgever. Om praktische redenen zijn deze buitenlandse uitgeverijen alsmede de buitenlandse festivals en literaire organisaties bij dit onderzoek buiten beschouwing gebleven; binnen het Fonds wordt gewerkt aan de afronding van één integraal adres- en subsidiesysteem. In 2014 wordt een Engelstalige enquête voor deze doelgroep opgesteld. De (internationale) literaire festivals in Nederland werden niet bevraagd aangezien zij pas vanaf 2013 binnen de opdracht van het Fonds vallen.

Verantwoording

In geval een schrijver of vertaler tevens als adviseur werkzaam was, is ervoor gekozen om de gebruiker te typeren als schrijver of vertaler en niet (ook) als adviseur. In geval een respondent/aanvrager actief was als schrijver én vertaler is ook hierin, op basis van de frequentie van de aanvragen in 2009-2012, een keuze gemaakt.

In sommige tabellen is een onderscheid gemaakt tussen

Tabel 1: Kenmerken respondenten

Geslacht	Totaal		Schrijver		Vertaler		Adviseur		Uitgever	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Man	348	53	191	57	65	40	72	60	20	63
Vrouw	307	47	147	43	99	60	49	40	12	38
Totaal	655	100	338	100	164	100	121	100	32	100

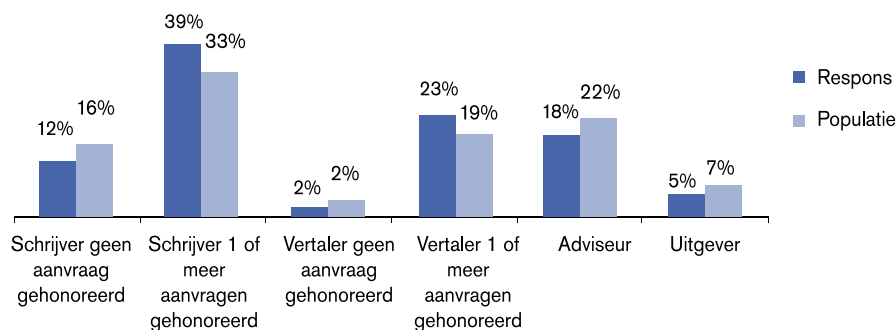
Leeftijd	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
<35 jaar	45	7	28	8	2	1	15	12	0	0
35-44 jaar	123	19	79	23	19	12	19	16	6	19
45-54 jaar	211	32	113	33	53	32	29	24	16	50
55-64 jaar	182	28	78	23	64	39	30	25	10	31
65 jaar of ouder	94	14	40	12	26	16	28	23	0	0
Totaal	655	100	338	100	164	100	121	100	32	100

Aantal aanvragen*	N	%	N	%	N	%
1 keer	203	40	166	49	37	23
2-3 keer	181	36	133	39	48	29
4-5 keer	62	12	36	11	26	16
6 keer of meer	56	11	3	1	53	32
Totaal	502	100	338	100	164	100

Aantal toekenningen*	N	%	N	%	N	%
0 keer	93	19	81	24	12	7
1 keer	163	32	125	37	38	23
2-3 keer	159	32	119	35	40	24
4-5 keer	41	8	13	4	28	17
6 keer of meer	46	9	0	0	46	28
Totaal	502	100	338	100	164	100

* Indien schrijver of vertaler

Figuur 2: Respons gebruikersonderzoek naar type gebruiker

'geen beurs' en 'wel beurs'. De categorie 'geen beurs' bestaat uit schrijvers en vertalers van wie geen enkele aanvraag is gehonoreerd. De categorie 'wel beurs' bestaat uit schrijvers en vertalers van wie een of meer aanvragen zijn gehonoreerd. Dat laat onverlet dat aanvragen van schrijvers en vertalers in de categorie 'wel beurs' dus ook wel eens kunnen zijn afgewezen.

Schrijvers en vertalers met één of meer gehonoreerde subsidieaanvragen hebben in vergelijking met afgewezen aanvragers wat vaker gebruik gemaakt van de mogelijkheid om via de enquête hun mening te geven (figuur 2). Om representatieve uitspraken te kunnen doen over de volledige populatie zijn resultaten gewogen naar type gebruiker. Oftewel: de mening van schrijvers en vertalers die een beurs toegekend hebben gekregen heeft in onderstaande uitkomsten iets minder zwaar gewogen dan die van de andere respondenten.

Bij alle vragen werd eerst gevraagd naar de bekendheid met de informatiekkanalen, regelingen of activiteiten van het Fonds. Alleen als een respondent aangaf (enigszins) bekend te zijn met een onderdeel, werd gevraagd naar waardering voor het belang en de tevredenheid.

Bij de gemiddelde waarderingsscores gaat het steeds om een waardering op een schaal van 1 tot 5. Er waren drie varianten op deze schaal:

1=zeer ontevreden, 2=ontevreden, 3=ontevreden noch tevreden, 4=tevreden, 5=zeer tevreden.

1=zeer onbelangrijk, 2=onbelangrijk, 3=onbelangrijk noch belangrijk, 4=belangrijk, 5=zeer belangrijk

1=helemaal oneens, 2=oneens, 3=oneens noch eens, 4=eens, 5=helemaal eens.

Respons

Januari 2013 ontvingen in totaal 1.303 gebruikers (631 schrijvers, 290 vertalers, 91 uitgevers en 291 adviseurs) per mail een uitnodiging om deel te nemen aan het gebruikersonderzoek van het Letterenfonds. Meer dan de helft van hen, 655 gebruikers, vulde de vragenlijst in. Een hoge respons – ruim 50% – waaruit een grote mate van betrokkenheid bij het Nederlands Letterenfonds blijkt.

Ook van de mogelijkheid open antwoorden te geven is ruim gebruik gemaakt: bijna 40% van de in totaal 655 respondenten noteerde een kritiekpunt, compliment of suggestie.

Tabel 1 biedt een overzicht van de kenmerken van de respondenten. Onder hen waren ongeveer evenveel mannen als vrouwen. Ruim een kwart van de gebruikers is jonger dan 45 jaar, eenderde is 45 tot 55 jaar. De variatie in leeftijd is het grootst onder de adviseurs.

Driekwart van de schrijvers en vertalers diende in de periode 2009-2012 één tot drie aanvragen in. Het gemiddeld aantal aanvragen ligt bij vertalers hoger dan bij schrijvers. Een logisch gegeven, gezien het opdrachtgebonden karakter van het literair vertalen en de veelal korter lopende projecten.

Van bijna één op de vijf respondenten werd geen (enkele) aanvraag gehonoreerd. Eenderde kreeg één aanvraag gehonoreerd en van eveneens eenderde deel werden

twee tot drie aanvragen gehonoreerd. De respondenten in de categorie '6 of meer toekenningen' zijn allen literair vertaler. Uit de subsidie-administratie over de afgelopen beleidsperiode blijkt dat het afwijzingspercentage over 2009-2012 op 40% ligt voor de aanvragen werkbeurzen auteurs en op 14% voor de aanvragen werkbeurzen vertalers. Deze verhouding komt ook terug in de respons: het aantal afgewezen auteurs dat de enquête invulde is drie keer hoger dan het aantal afgewezen vertalers.

Eerder onderzoek

Hieronder worden de belangrijkste uitkomsten gepresenteerd. Waar relevant zijn deze vergeleken met de resultaten van het tevredenheidsonderzoek dat in 2007 (door het FvdL) is uitgevoerd onder literaire uitgeverijen en met name onder schrijvers en vertalers in het Nederlands. De resultaten van dit onderzoek zijn gepubliceerd als een bijlage bij het Jaarverslag 2008 van het FvdL. Dit verslag is te vinden op de website van het Letterenfonds onder Publicaties > 2009.

Informatieverstrekking

Onder het kopje 'algemene informatieverstrekking' werd de mate van bekendheid met en waardering voor de communicatie onderzocht – van website, nieuwsbrieven en brochures tot het contact met de medewerkers.

Website

Ruim 70 procent van de respondenten heeft de website www.letterenfonds.nl in het afgelopen half jaar bezocht. Deze wordt gemiddeld beoordeeld met een 3,6 (op een schaal van vijf). Bezoekers van de website zijn vooral tevreden over de kwaliteit van de informatie (3,9), de leesbaarheid van de website en de nieuwsberichten (3,8), en in mindere mate over de zoekmogelijkheden en de overzichtelijkheid (3,4).

Andere vormen van informatieverstrekking

Tweederde van de respondenten kent de maandelijkse digitale nieuwsbrief en de helft is bekend met het (halfjaarlijkse) papieren tijdschrift *Schreef* (tabel 3). Minder bekende vormen van informatieverstrekking zijn het vierjaarlijkse Beleidsplan, de Facebookpagina van het

Nederlands Letterenfonds, de digitale Highlights-nieuwsbrieven en de brochures ter promotie van literatuur in het buitenland. De twee laatstgenoemde (Engelstalige) middelen zijn gericht op de buitenlandse markt.

Respondenten die aangaven niet bekend te zijn met het tijdschrift *Schreef* of de digitale nieuwsbrieven maakten ruim gebruik van de mogelijkheid zich via de enquête hiervoor aan te melden.

De bekendheid met de verschillende vormen van informatieverstrekking is onder adviseurs en in het bijzonder onder uitgevers (ruim) bovengemiddeld.

Facebook is het meest bekend onder literair vertalers; daarbij speelt mee dat kort voor de enquête werd verstuurd de Facebookpagina van het Fonds uitgebreid onder de aandacht was gebracht via de Vertaaldagen. In de eerste helft van 2013 verdubbelde het aantal volgers.

Men is tevreden over de informatieverstrekking, de verschillende middelen worden positief gewaardeerd, variërend van 3,5 tot 4,0 (op een schaal van vijf). De respondenten zijn het meest tevreden over het halfjaarlijkse papieren tijdschrift *Schreef*. In zijn algemeenheid noemt men de via de genoemde kanalen geboden informatie voldoende, helder, relevant en deskundig.

Tabel 3: Bekendheid en tevredenheid per vorm van informatieverstrekking naar type gebruiker

Vorm van informatieverstrekking	Totaal		Schrijver		Vertaler		Adviseur		Uitgever	
	%	T	%	T	%	T	%	T	%	T
De maandelijkse digitale nieuwsbrief	67	3,7	58	3,6	82	3,8	73	3,8	72	3,5
Het vierjaarlijkse Beleidsplan	34	3,6	27	3,6	34	3,5	40%	3,7	56	3,7
Het halfjaarlijkse papieren tijdschrift <i>Schreef</i>	50	4,0	44	3,9	64	4,1	50	4,0	56	4,0
De brochures ter promotie van literatuur in het buitenland	28	3,8	23	4,0	14	3,6	33	3,7	84	3,9
De digitale Highlights-nieuwsbrieven waarin de informatie uit de buitenland brochures breder wordt gedeeld	7	3,7	6	3,7	2	4,0	8	3,7	19	3,3
De Facebookpagina van het Nederlands Letterenfonds	20	3,5	19	3,5	31	3,7	13	3,4	13	3,3

%=Percentage bekend met subsidieregeling, T=Gemiddelde tevredenheid (schaal 1=zeer ontevreden, 2=ontevreden, 3=ontevreden noch tevreden, 4=tevreden, 5=zeer tevreden)

Communicatie door medewerkers

Binnen de verschillende vormen van communicatie en informatieverstrekking wordt het contact met de medewerkers van het bureau, zowel per e-mail als mondeling, hoog gewaardeerd met een 4,1. Ook de schriftelijke, officiële correspondentie per brief komt gemiddeld op een 4,0 uit. Daarbinnen is de groep schrijvers en vertalers aan wie geen enkele beurs is verstrekt duidelijk minder tevreden dan aanvragers die wel (eens) een beurs kregen (3,1 tot 3,5 versus 4,3 of 4,4).

Tachtig procent van alle gebruikers is (zeer) tevreden en beoordeelt de medewerkers van het Nederlands Letterenfonds onder meer als efficiënt, servicegericht en deskundig.

Kwaliteitsniveau communicatie na fusie gehandhaafd

De waardering voor de verschillende vormen van communicatie is in vergelijking met de resultaten van het onderzoek uit 2007 op niveau gebleven.

Schrijvers en vertalers waardeerden de informatieverstrekking eerder ook met een 3,6 en waren zeer tevreden over de medewerkers (4,1). Ook toen was er een duidelijk verschil in tevredenheid tussen aanvragers met en zonder beurs. Het gebruik van website en digitale nieuwsbrief lijkt onder uitgevers iets verminderd: van circa 80% naar circa 70%. Hun tevredenheid over de medewerkers van het Fonds is gestegen: in 2007 werd de kwaliteit van de informatieverstrekking door medewerkers door 56% van de uitgevers goed of zeer goed genoemd, nu is dat circa 70%.

Subsidiereregelingen

In de periode 2009-2012 zijn o.a. deze twaalf regelingen uitgevoerd:

- a) Stimuleringsregeling voor recent gedebuteerde auteurs
- b) Regeling werkbeurzen auteurs
- c) Regeling Projectwerkbeurzen literair vertalers
- d) Regeling schrijversbiografieën
- e) Regeling Reis- en verblijfsbeurzen
- f) Pilotregeling 2012 Digitale literaire projecten (sinds 2012)
- g) Productiesubsidies uitgevers / regeling literaire uitgaven
- h) Schwob-regeling (sinds 2011)
- i) Productiesubsidies geïllustreerde kinder- en jeugdliteratuur
- j) Vertaalsubsidies voor buitenlandse uitgevers
- k) Regeling Incidentele Literaire Manifestaties
- l) Internationale Literaire Manifestaties en Projecten

Bekendheid

Van alle regelingen zijn de 'Werkbeurzen auteurs' (90%) en de regeling 'Projectwerkbeurzen literair vertalers' (84%) onder de respondenten het best bekend. Niet verwonderlijk omdat beide regelingen binnen het Fonds reeds lang één van de kernfuncties vervullen. De twee regelingen worden ook het meest van belang (4,5 en 4,6) gevonden in relatie tot de doelstelling¹ van het Nederlands Letterenfonds en gebruikers zijn over deze regelingen ook het meest tevreden. (Nog) onbekend maakt onbemind: relatief kort bestaande regelingen zoals de 'Pilotregeling 2012 Digitale literaire projecten' en de 'Schwob-regeling' zijn het minst bekend, en scoren lager op belang (3,9) en tevredenheid (3,3).

Van alle respondenten informeren uitgevers zich het meest in de breedte. Zij geven veel vaker aan bekend te zijn met de verschillende regelingen. 97% kent de werkbeurzen auteurs, 88% de Vertaalsubsidies voor buitenlandse uitgevers, de helft kent de Schwob-regeling en de Productiesubsidies voor geïllustreerde KJB en 38% de Pilotregeling digitaal.

Belang

Gebruikers vinden de subsidiereregelingen van het Nederlands Letterenfonds in grote mate van *belang*. Daarbij treedt nauwelijks verschil op tussen de verschillende typen gebruikers. Ook maakt het niet uit of een gebruiker wel of geen aanvraag kreeg gehonoreerd. Het belang of de noodzaak van een letterenfonds als subsidieverstrekker wordt boekenvakbreed onderschreven – van makers tot uitgevers. Ook door de mensen die geen subsidie ontvingen.

1. Door middel van beurzen en subsidies de kwaliteit en diversiteit in de literatuur stimuleren en bijdragen aan de verspreiding en promotie van de Nederlands- en Friestalige literatuur in binnen- en buitenland.

Tevredenheid

Ook over de uitvoering van de subsidiereregelingen zijn de respondenten tevreden, zij het in iets mindere mate. Deze varieert van 3,3 tot 3,7. De kernregelingen voor schrijvers en vertalers, de projectwerkbeurzen, scoren het hoogst: 3,6 of 3,7. Onder de aanvragers ligt de tevredenheid nog iets hoger. Een flinke stijging ten opzichte van 2007 toen de aanvragers de projectwerkbeurzen gemiddeld met een 2,97 beoordeelden.

Aanvragers van wie in 2009-2012 geen enkele aanvraag is gehonoreerd zijn minder tevreden over de subsidiereregelingen. Het aantal afgewezen auteurs dat reageerde was drie keer hoger dan het aantal afgewezen vertalers.

Waar respondenten geen (indirect) belang hebben bij een regeling neigen de meningen over de tevredenheid over een bepaalde regeling eerder naar neutraal. Dit is bijvoorbeeld duidelijk zichtbaar in de waardering van vertalers voor de werkbeurzen auteurs en in die van auteurs voor de werkbeurzen vertalers.

In figuren 4a tot en met 4e wordt (per type gebruiker) de relatie weergegeven tussen de mate van belang en de mate tevredenheid van de subsidiereregeling. De grootte van de cirkels geeft de mate van bekendheid met de subsidiereregeling aan. Een grotere cirkel wijst op een (relatief) grotere bekendheid.

Behandeling aanvragen

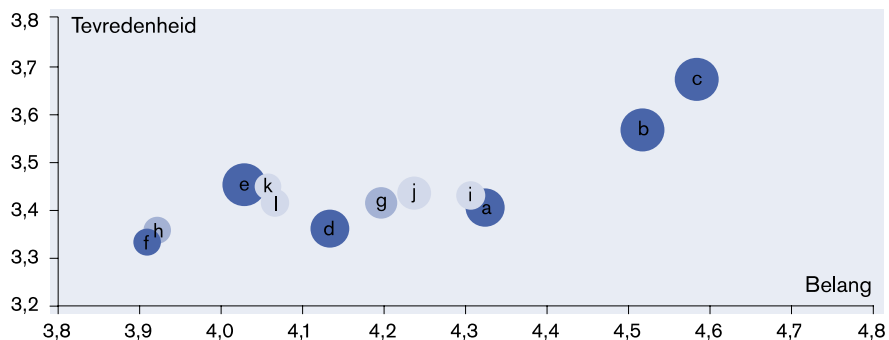
De meerderheid van de respondenten geeft aan voldoende inzicht te hebben in de criteria en procedures. Voor vertalers geldt dit in grotere mate dan voor schrijvers (tabel 5).

Gebruikers met een grotere mate van inzicht in de criteria en de procedures bij de subsidiereregelingen, zijn in (significant) grotere mate tevreden over het merendeel van de subsidiereregelingen.

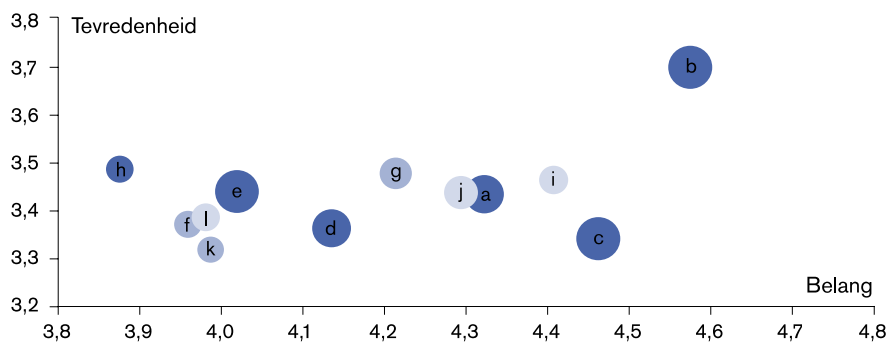
Dit ligt anders bij de 'Stimuleringsregeling voor recent gedebuteerde auteurs' en de 'Regeling werkbeurzen auteurs'. Hier weegt het verschil tussen het wel of niet ontvangen van een beurs zwaarder door in de tevredenheid over de regelingen dan het verschil tussen het wel of niet bekend zijn met de criteria bij de subsidiereregelingen. Het afwijzingspercentage lag in de periode 2009-2012 op 40% van de aanvragen bij de werkbeurzen auteurs en op 14% van de aanvragen bij de werkbeurzen vertalers. Verder hebben de auteurs vanaf 2013 met flinke wijzigingen in het werkbeurssysteem en -budget te maken en de vertalers niet.

Het verschil in tevredenheid tussen gebruikers die inzicht hebben in de criteria en de procedures bij subsidiereregelingen en de gebruikers waarvoor dit in mindere mate geldt, is het grootst bij deze 'kernregelingen'; het verschil ebte weg naarmate regelingen 'kleiner' zijn.

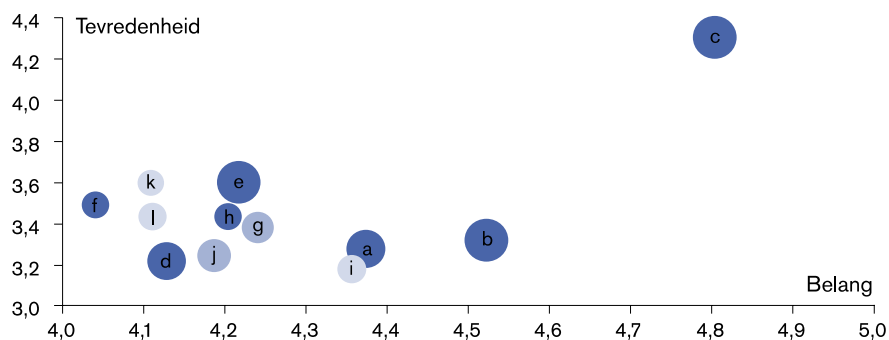
Figuur 4a: Alle gebruikers
Bekendheid, mate van belang en tevredenheid per subsidieregeling

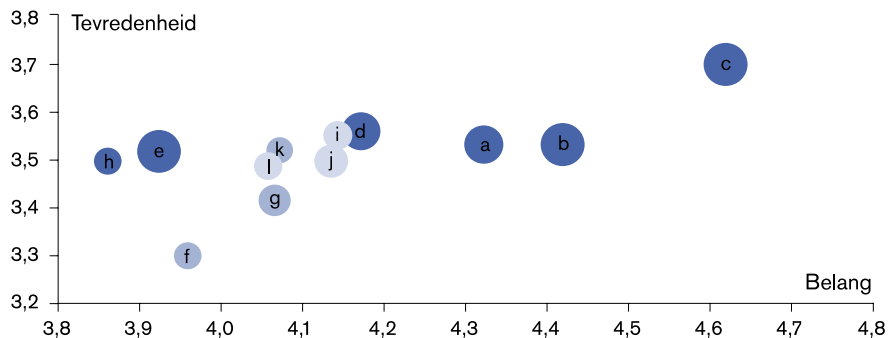
Figuur 4b: Schrijvers
Bekendheid, mate van belang en tevredenheid per subsidieregeling

Figuur 4c: Literair vertalers
Bekendheid, mate van belang en tevredenheid per subsidieregeling

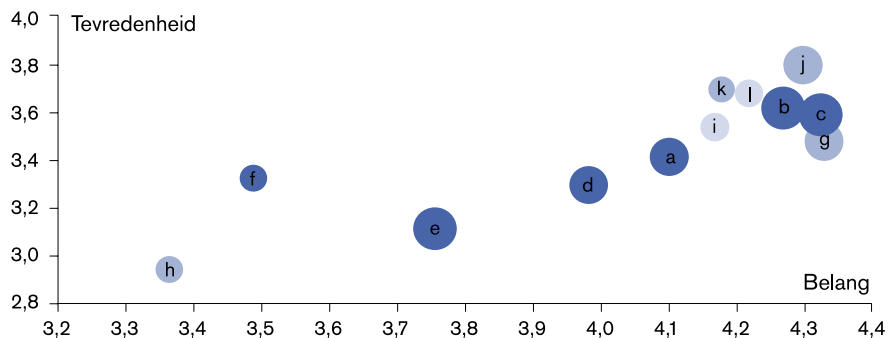

Figuur 4d: Adviseurs
Bekendheid, mate van belang en tevredenheid per subsidieregeling

Bij de regeling werkbeurzen vertalers (c) zijn meer adviseurs betrokken dan bij de regeling werkbeurzen auteurs (b), omdat daarbij twee verschillende criteria getoetst dienen te worden – de literaire kwaliteit van de oorspronkelijke tekst én die van de vertaling.

Figuur 4e: Uitgevers
Bekendheid, mate van belang en tevredenheid per subsidieregeling

Tabel 5: Stellingen over criteria en procedure bij subsidieregelingen

	Totaal		Schrijver		Vertaler		Uitgever	
	Gem	%	Gem	%	Gem	%	Gem	%
Ik heb inzicht in de criteria bij de subsidieregelingen waarmee ik te maken heb gehad	3,5	65	3,3	57	3,9	84	3,3	63
Ik onderschrijf de gehanteerde criteria bij de subsidieregelingen waarmee ik te maken heb gehad	3,4	56	3,3	48	3,8	74	3,3	46
Ik heb inzicht in de procedure bij de subsidieregelingen waarmee ik te maken heb gehad	3,6	66	3,5	62	3,9	78	3,2	50
Ik acht subsidies van belang voor schrijvers/ vertalers/ uitgevers bij de uitvoering van hun vak	4,6	98	4,6	96	4,8	99	4,3	100

Gem=Gemiddelde mate van eens zijn met een stelling (schaal 1=helemaal oneens ... 5=helemaal eens),
 %=Percentage (helemaal) eens met de stelling

Belang beroepspraktijk

Vrijwel alle respondenten (98%) vinden subsidies van belang voor schrijvers, vertalers en uitgevers bij de uitvoering van hun vak. Alle adviseurs achten subsidies van belang voor de beroepspraktijk van schrijvers, vertalers en uitgevers. Ook alle uitgevers (100%) onderschrijven deze stelling. Dat is een duidelijke stijging ten opzichte van 2007: toen noemde 85% van de uitgevers het belangrijk dat 'hun' schrijvers en vertalers subsidie ontvangen, een kleinere meerderheid (68%) zag dit ook als belangrijk voor de bedrijfsvoering van de eigen uitgeverij.

Advisering

Adviseurs is gevraagd naar het proces van advisering binnen het kader van de verschillende subsidieregelingen. Nagenoeg alle adviseurs geven aan dat ze inzicht hebben in de criteria waarop ze dienen te adviseren en in de doelstelling van de regeling(en) waarvoor wordt geadviseerd (tabel 6). Acht van de tien adviseurs vindt het beoordelingsformulier voor literaire kwaliteit helder. Dat geldt in iets mindere mate voor het beoordelingsformulier voor vertaalkwaliteit.

De groep adviseurs bestaat in meerderheid uit externe adviseurs, die verder van de besluitvorming over de aanvragen af staan dan leden van de Raad van advies.

Tabel 6: Mate waarin adviseurs het eens zijn met stellingen over het proces van adviseren

	% (helemaal) oneens	% eens noch oneens	% (helemaal) eens
Ik heb inzicht in de functie van mijn advies binnen de besluitvorming over aanvragen	7	12	81
Ik heb inzicht in de criteria waarop ik dien te adviseren	0	2	98
Ik heb inzicht in de doelstelling van de betreffende regeling(en) waarvoor ik adviseer	0	12	88
Ik heb inzicht in het proces van advies- en besluitvorming bij deze regeling(en)	10	21	69
De beoordelingsformulieren voor literaire kwaliteit zijn helder geformuleerd	5	14	81
De beoordelingsformulieren voor vertaalkwaliteit zijn helder geformuleerd	2	36	61
De te hanteren criteria bij het beoordelingsformulier voor de werkbeursregelingen voor schrijvers en/of vertalers zijn goed toepasbaar	2	30	68

Activiteiten en programma's

Naast de verschillende subsidieregelingen voert het Fonds ook vele activiteiten en programma's uit. Een aantal vormt een structureel onderdeel van de promotie van de Nederlandse literatuur in het buitenland. Andere programma's stimuleren activiteiten op specifieke beleidsterreinen of vormen het bindmiddel tussen verschillende subsidieregelingen danwel tussen de binnen- en buitenlandse markt.

In de enquête is gevraagd naar de bekendheid met en de mate van belang en tevredenheid over een achttiental programma's en activiteiten die op de binnenlandse of buitenlandse markt zijn gericht (zie ook tabel 7a t/m 7c):

Binnenlandse markt

- a) Writer in Residence Programma voor buitenlandse schrijvers in Amsterdam
- b) Intercultureel beleid, met name coaching voor (beginnende) auteurs
- c) Poëzie op het (mobiele) scherm – tweejaarlijks
- d) Kousbroek Essay opdrachtregeling (sinds april 2011)
- e) Biografenbijeenkomst ism het Vlaams Fonds voor de Letteren – tweejaarlijks
- f) Programma's die de zichtbaarheid van schrijvers bevorderen (aanloop sinds mei 2012)
- g) Programma's die de zichtbaarheid van vertalers bevorderen (sinds najaar 2011)

Buitenlandse markt

- a) Verblijfsmogelijkheden in het buitenland
- b) Vertegenwoordiging van het fonds op internationale boekenbeurzen
- c) Schrijversprogramma buitenland
- d) Gastschrijverschap schrijvers aan buitenlandse universiteiten
- e) Halfjaarlijkse rechtenbijeenkomsten voor Nederlandse uitgevers
- f) Bezoekersprogramma voor buitenlandse uitgevers

Binnenlandse en buitenlandse markt

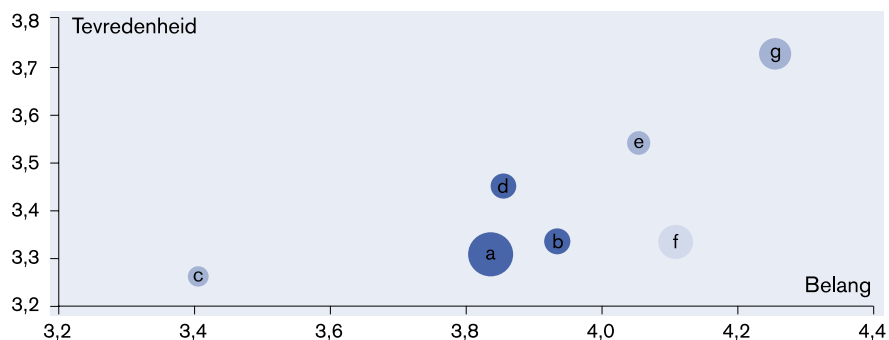
- a) Fellowship aan het NIAS in Wassenaar
- b) Vertaalprijzen voor literair vertalers in en uit het Nederlands
- c) Deskundigheidsbevordering vertalers in samenwerking met het ELV
- d) Jaarlijkse tweedaagse Literaire Vertaaldagen
- e) Internationale Non-Fictie Conferentie – tweejaarlijks

De genoemde programma's verschillen zeer in frequentie en karakter. Zo werken bepaalde activiteiten, waaronder de biografenbijeenkomsten, het NIAS en de non-fictieconferentie, met een strikt uitnodigingsbeleid. Een deel van de activiteiten is de gehele periode 2009-2012 uitgevoerd; andere activiteiten, zoals die op het gebied van zichtbaarheid, zijn in de aanloop naar de nieuwe beleidsperiode opgestart. De verschillen in bekendheid met en waardering voor de verschillende programma's lijkt gelijke tred te houden met frequentie of beoogd bereik van de activiteiten (naarmate het bereik groter is, is de waardering hoger). Een uitzondering daarop vormt de waardering van het nieuwe beleid.

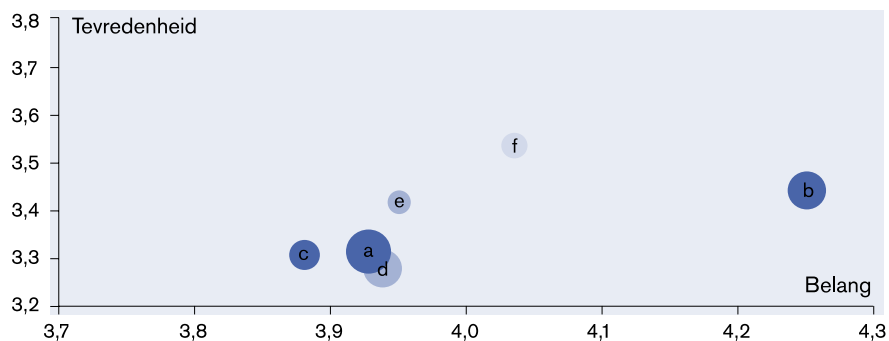
Onder alle doelgroepen wordt het belang van de zichtbaarheidsprogramma's – een van de speerpunten uit het beleidsplan 2013-2016 – sterk onderschreven (4,1/4,2). Waar het nieuwe beleid al concrete invulling kreeg, bijvoorbeeld in de vorm van de Vertalersgeluktournee, ligt de waardering het hoogst (3,8).

Het vertaalbeleid dat met het Vertaalpleidooi in mei 2008 werd gelanceerd en dat in samenwerking met veel partijen – Taalunie, Vlaams Fonds voor de Letteren, Expertisecentrum Literair Vertalen en Vertalershuis – over de jaren is doorgezet, scoort hoog. Deskundigheidsbevordering, vertaalprijzen en vertaaldagen zijn bij 90 tot 97 procent van de vertalers bekend.

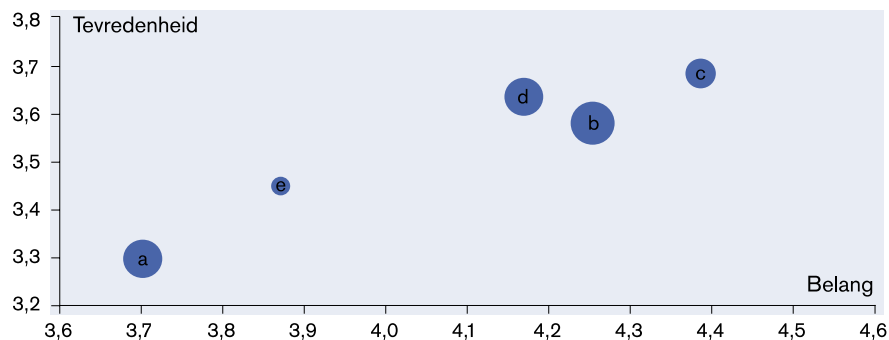
Figuur 7a: Bekendheid, mate van belang en tevredenheid per activiteit / programma gericht op *binnenlandse* markt

Figuur 7b: Bekendheid, mate van belang en tevredenheid per activiteit / programma gericht op *buitenlandse* markt

Figuur 7c: Bekendheid, mate van belang en tevredenheid per activiteit / programma gericht op *binnen- en buitenlandse* markt

Werking Letterenfonds binnen het (internationale) literair bedrijf

Tot slot beoordeelden de respondenten een aantal stellingen over het Nederlands Letterenfonds. Uitgevers en makers blijken daarbij eensluidend over het belang van het Fonds. Men is het in grote mate eens met de stellingen over het belang van het Fonds, zowel bij de promotie

van Nederlandse literatuur in het buitenland (tabel 8) als bij het ondersteunen van de creatie van literatuur in de Nederlandse en Friese taal (tabel 9): de twee hoofddoelstellingen van het Fonds. Het Letterenfonds onderneemt al deze activiteiten in nauwe samenhang met de markt (tabel 10).

Alle groepen zijn van mening dat het Fonds een rol moet spelen, en in de praktijk ook speelt bij de creatie van literatuur.

Tabel 8: Rol Fonds in promotie van de Nederlandse literatuur in het buitenland

	Totaal	Schrijver	Vertaler	Adviseur	Uitgever
Het is belangrijk dat het Fonds de Nederlandse literatuur in het buitenland promoot	4,5	4,5	4,5	4,5	4,5
Het Nederlands Letterenfonds heeft een belangrijke rol bij de promotie van de Nederlandse literatuur in het buitenland	4,1	4,0	4,1	4,2	4,2
Het is belangrijk dat het Fonds buitenlandse uitgevers ondersteunt voor vertalingen van de Nederlandse literatuur	4,3	4,3	4,3	4,3	4,2

Alle groepen zijn van mening dat het Fonds een rol moet spelen bij de creatie van literatuur en daartoe in de praktijk aan bijdraagt. Uitgevers zijn het minder eens dan de makers zelf dat het Fonds belangrijk is voor de ontwikkeling van schrijvers en vertalers.

Uitgevers zijn het minder eens dan de makers en adviseurs met de stelling dat het Fonds een belangrijke rol heeft bij de kwaliteit en diversiteit van het literaire aanbod.

Tabel 9: Rol Fonds in de creatie, kwaliteit en diversiteit van het literaire aanbod

	Totaal	Schrijver	Vertaler	Adviseur	Uitgever
Het is belangrijk dat het Fonds de creatie van literatuur in de Nederlandse en Friese taal ondersteunt	4,4	4,4	4,4	4,4	4,3
Het subsidiebeleid van het Nederlands Letterenfonds is belangrijk voor de ontwikkeling van schrijvers en vertalers	4,4	4,4	4,6	4,4	4,1
Het is belangrijk dat het Fonds de vertaling van buitenlandse literatuur in de Nederlandse en Friese taal ondersteunt	4,3	4,3	4,3	4,3	4,2
Het Nederlands Letterenfonds heeft een belangrijke rol bij de bevordering van de kwaliteit en diversiteit van het (vertaalde) literaire aanbod in Nederland	4,0	3,9	4,3	4,1	3,6

Gevraagd naar het belang van het Fonds voor het functioneren van de uitgeverij, onderschrijven alle groepen die stelling, ook de uitgevers zelf.

Tabel 10: belang Fonds voor de literaire uitgeverij in Nederland

	Totaal	Schrijver	Vertaler	Adviseur	Uitgever
Het subsidiebeleid van het Nederlands Letterenfonds is belangrijk voor het functioneren van literaire uitgeverijen	4,1	4,0	4,2	4,1	4,0

Alle groepen respondenten zijn van mening dat het Fonds een belangrijke taak heeft/zou moeten hebben bij het geven en delen van kennis en informatie voor het literaire veld.

Het meest kritisch zijn de respondenten over het innovatief vermogen van het Nederlands Letterenfonds in het literaire veld. Daarbij moet worden aangetekend dat ruim de helft van de respondenten geen mening lijkt te hebben. 32 procent is het eens met de stelling dat het Nederlands Letterenfonds veel oog heeft voor innovatie in het literaire veld, 11 procent is het met deze stelling oneens.

Tabel 11: rol Fonds als kennisinstituut binnen het literaire veld

	Totaal	Schrijver	Vertaler	Adviseur	Uitgever
Het is belangrijk dat het Fonds informatiebijeenkomsten en expertmeetings organiseert voor het literaire veld	4,0	3,9	4,2	4,1	4,0
Het Nederlands Letterenfonds heeft veel oog voor innovatie in het literaire veld	3,3	3,2	3,4	3,4	3,1

Algemene conclusies

Januari 2013 ontvingen in totaal 1.303 gebruikers (631 schrijvers, 290 vertalers, 91 uitgevers en 291 adviseurs) per mail een uitnodiging om deel te nemen aan het gebruikersonderzoek van het Letterenfonds. Meer dan de helft van hen, 655 gebruikers, vulde de vragenlijst in. Uit de hoge respons (50%), en uit de resultaten van de enquête en de vele open antwoorden, spreekt een grote betrokkenheid bij het Nederlands Letterenfonds.

Tevredenheid over hoofdaspecten houdt geen verband met leeftijd en geslacht van de respondenten. In het algemeen zijn vertalers en adviseurs iets tevredener dan schrijvers en uitgevers. Bij individuele aanvragers (schrijvers en vertalers) ligt de waardering onder de groep 'geen beurs' duidelijk lager dan onder de groep 'wel (eens) een beurs'. Bij de uitgeverijen is dit verschil niet zichtbaar.

Ook is er een relatie tussen de mate van inzicht (naar eigen zeggen) in de criteria en procedures bij de subsidieregelingen en de mate van tevredenheid over deze regelingen. Deze tendensen kwamen ook reeds uit het in 2007 gehouden tevredenheidsonderzoek naar voren.

De respondenten zijn in het algemeen positief over de communicatie, zowel over de website als de overige vormen van informatieverstrekking. Over de dienstverlening (mondellinge en schriftelijke communicatie) van de individuele medewerkers is men in hoge mate tevreden.

Respondenten hechten groot belang aan de regelingen en activiteiten van het Fonds, zowel in het binnen- als buitenland. De noodzaak van een letterenfonds wordt boekenvakbreed onderschreven – van makers tot uitgevers. Ook door de respondenten die geen subsidie hebben ontvangen.

Over de uitvoering van de verschillende subsidieregelingen, activiteiten en programma's van het Nederlands Letterenfonds is men eveneens tevreden, zij het in iets mindere mate. De waardering voor de uitvoering van de kernregelingen, de werkbeurzen, ligt het hoogst en is duidelijk gestegen ten opzichte van 2007.

Waar respondenten geen (of slechts indirect) belang hebben bij een regeling neigen de meningen over de uitvoering van die regeling, dus de mate tevredenheid, eerder naar neutraal.

De doelstellingen van het Nederlands Letterenfonds worden zeer breed onderschreven. Hieruit kan worden afgeleid dat de verschillende groepen gebruikers een helder begrip hebben van de reikwijdte van het werk van het Fonds en de energie daarbij kennelijk goed gericht vinden. Het domein van het Letterenfonds, dat door de fusie is verbreed, is algemeen erkend en gewaardeerd.

Bijzonder is de waardering onder alle doelgroepen van het zichtbaarheidsprogramma voor schrijvers resp. vertalers – een van de speerpunten uit het beleidsplan 2013-2016. Het belang van dit nieuwe beleid wordt duidelijk onderschreven. Waar het aankomende beleid deels al concreet vorm kreeg, bijvoorbeeld in de vorm van de Vertalersgeluktournee die najaar 2011 voor het eerst is georganiseerd, ligt de waardering hoog.

Bijlage: Open antwoorden

Bij de vier hoofdonderdelen van de enquête is steeds de mogelijkheid geboden voor open antwoorden of suggesties tot verbetering. Hiervan is ruim gebruik gemaakt: bijna 40% van de in totaal 655 respondenten noteerde opmerkingen over de algemene informatieverstrekking (251 reacties) en de subsidieregelingen (251 reacties, waarvan 152 van schrijvers). Bij de activiteiten en programma's (172) en het algemene beleid (122) kwamen minder suggesties en opmerkingen.

Zowel uit de resultaten van de enquête als uit de open antwoorden spreekt een hoge mate van betrokkenheid. De uitkomsten zijn daarom binnen het Letterenfonds breed gedeeld (bureau, directie en bestuur). De open antwoorden zijn daarbij besproken zoals ze zijn gegeven: als inhoudelijke reacties van individuele kenners, direct betrokkenen en belanghebbenden bij het Fonds. Samen met de uitkomsten van de enquête geven ze een beeld van hoe het Letterenfonds wordt gezien door de buitenwacht.

Daarbij dient een kanttekening te worden gemaakt: over sommige onderwerpen werden volstrekt tegengestelde opmerkingen gemaakt ("Ik zie niet perse het nut van die verblijfprogramma's voor auteurs" versus "Internationale uitwisselingen kunnen meer en intensiever") waaruit geen eenduidige conclusies zijn te trekken.

In zijn algemeenheid waren onder de opmerkingen veel positieve reacties over het functioneren van het Fonds ("Ga zo door!", "Professionele organisatie"). Een aantal opmerkingen gold de enquête zelf. Deze variëren van aanmerkingen op de lengte ("Kost veel tijd!") tot complimenten ("Goed idee").

De reacties gaan soms over de volle breedte van het literatuurbeleid en raken aan taken en doelstellingen die bij andere organisaties zijn ondergebracht. Zo werd bijvoorbeeld gevraagd om bemoeienis met het literatuuronderwijs (een taak die meer onder de doelstellingen van Stichting Lezen valt) en met de Modelcontracten "zodat schrijvers niet afgescheept worden met 10% van de verkoopprijs" (afspraken tussen VvL en GAU). Ook zou men willen zien dat het Fonds activiteiten ontwikkelt "die de literatuur tonen als een domein dat onafhankelijk is van de wetten van de media en hun kijkcijfers". Of die "meer ruimte maken bij de media – met name TV – voor literaire programma's (over boeken, documentaires over auteurs in heden en verleden, letterkundige musea, schrijverswoonhuizen, etc)".

Binnen het brede literaire veld wordt van het Letterenfonds een autonome smaak en invloed verwacht. In de media, maar ook in de beeldvorming en cultuurpolitiek. "Fonds moet helder en openlijk uitdragen waarom literatuur belangrijk is. Politiek heeft daar geen aandacht voor, maar gaat wel over het geld."

Op de achtergrond lijkt de situatie in het literair bedrijf een grote rol te spelen. Enkele auteurs merken op dat het steeds lastiger wordt om literaire boeken uitgegeven te krijgen (bij de uitgevers die dat voorheen wel deden). "Ik weet niet of het Fonds hier iets aan kan verbeteren."

Uit meerdere opmerkingen sprak een besef van de tijdgeest: "Ik vind dat het Letterenfonds het goed doet in dit schralere klimaat", "Mij lijkt het al een geweldige prestatie als deze regelingen kunnen blijven bestaan".

Informatieverstrekking

Uit de open reacties blijkt dat de gebruikers van het Letterenfonds verschillen in hun informatiebehoefte. Waar sommigen geen behoefte hebben aan informatie die niet rechtstreeks voor hen van belang is, willen anderen juist ruimer geïnformeerd worden. Ook vraagt een aantal respondenten om een pro-actieve rol van het Fonds als bemiddelaar in kennis.

Sommige opmerkingen duiden op de behoefte aan persoonlijk contact – zo wordt er gevraagd om "persoonlijke mails" over onder meer aanvraagdata van subsidieregelingen. Deze worden nu onder meer gepubliceerd in de digitale nieuwsbrief en op de website van het Fonds. Er was veel positieve feedback op de informatievoorziening, maar ook kritiek. Bij de website waren er met name opmerkingen over de verdwijnende menubalk (NI/En), en de overzichtelijkheid (men kan niet altijd snel de goede informatie vinden). Er zijn inmiddels aanpassingen gedaan om de gebruiksvriendelijkheid van de website te verbeteren.

Subsidieregelingen

Bij de vraag naar de subsidieregelingen van het Fonds is door de respondenten de ruimte genomen om niet alleen op de vorige beleidsperiode 2009-2012 – die in de enquête centraal stond – te reageren maar juist ook op het toekomstig beleid (2013 en verder) van het Nederlands Letterenfonds.

Met name de schrijvers, voor wie er veel veranderingen zijn in de subsidieregeling werkbeurzen auteurs vanaf 2013 (door bezuinigingen van, en andere uitgangspunten bij de subsidiëring van individuele kunstenaars bij de Rijksoverheid), reageren en blijken goed op de hoogte van de wijzigingen (te weten: de beperking van het budget vanaf 2013, verlaging inkomensgrens, één aanvraagmoment in plaats van twee per jaar, terugbrengen van de maximale hoogte van een beurs).

Meerdere Vlaamse auteurs betreuren het stopzetten van de Nederlands-Vlaamse cofinanciering van beurzen. Een mogelijkheid waar – ook absoluut gezien – altijd meer door Vlaamse dan Nederlandse auteurs gebruik van is gemaakt. Uit oogpunt van efficiëntie en gezien de bijkomende financiële consequenties besloten de Fondsen gezamenlijk deze mogelijkheid stop te zetten.

Daarnaast waren er opmerkingen over (gebrek aan) transparantie van regelingen. De opmerkingen van de schrijvers gaan met name over de beoordelingsprocedure bij de werkbeursregeling auteurs, enkele over de reisbeursregeling en de buitenlandse activiteiten. Van de reagerende schrijvers is 30% afgewezen; dit geldt voor 7% van de reagerende vertalers. Dat over het algemeen

de reacties van de schrijvers kritischer zijn dan die van de vertalers waar het gaat om (de transparantie van) het beoordelingsproces kan hier niet los van gezien worden.

Activiteiten

Bij de promotieactiviteiten in het buitenland – zoals boekenbeurzen en festivals – worden de criteria door meerdere respondenten minder duidelijk gevonden dan bij de subsidieregelingen. Wat zijn de criteria bij de selectie van auteurs voor activiteiten en projecten in het buitenland?

Veel opmerkingen haken aan bij het 'zichtbaarheidsbeleid' van het Letterenfonds. Er wordt gevraagd om (het werk van) auteurs nog méér en breder onder de aandacht te brengen dan wel om de promotiemogelijkheden met geld of faciliteiten te ondersteunen. Bijvoorbeeld door bovenop de werkbeurs ook een promotiebudgetje te verstrekken, ofwel een deel van de werkbeurs hiervoor te mogen bestemmen. "Dat versterkt de positie van de auteur t.o.v. de uitgever en geeft het werk ook na publicatie een reële kans op succes." Ook wordt gevraagd om ondersteuning van het ondernemerschap van auteurs door bijvoorbeeld mediatraining.

Het fonds zou auteurs (en vertalers) en lezers moeten samenbrengen. "Onbekende schrijvers in contact brengen met publiek", "Samenwerking met, lelijk woord, afnemers. Hele veld, niet alleen productie." Daarbij wordt het belangrijk gevonden dat juist het Fonds zich extra inspant voor de bekendheid van debutanten en beginnende auteurs of ruim aandacht schenkt aan 'onbekende auteurs'.

Vertalers reageren vooral op 'eigen' onderwerpen zoals de Literaire Vertaaldagen waarvan de programmering volgens enkelen "iets uitdagender" mag.

Meerdere adviseurs zijn benieuwd naar de resultaten van activiteiten. Geopperd wordt daarover een jaarlijkse informatiebijeenkomst te beleggen.

Ook worden enkele suggesties gedaan om schrijvers, vertalers en uitgevers te betrekken bij het ontwikkelen van en/of kritisch te reflecteren op nieuw beleid van het Letterenfonds.

Het Nederlands Letterenfonds is verheugd over de hoge respons van gebruikers en de vele suggesties en complimenten. Suggesties en kritiepunten zullen meegenomen worden in het toekomstig beleid en waar mogelijk zullen aanpassingen worden gedaan. De suggesties en opmerkingen over de website zijn al meegenomen in enkele herzieningen.

Colofon

Gebruikersonderzoek 2009-2012
Nederlands Letterenfonds

Onderzoek
IVA Onderwijs, Tilburg

Ontwerp
Kummer & Herrmann, Utrecht

© Nederlands Letterenfonds, juli 2013.
Volledige of gedeeltelijke overname is alleen
toegestaan met bronvermelding.

Nederlands
letterenfonds
dutch foundation
for literature

niederländische stiftung für literatur
fondation néerlandaise des lettres
fundación neerlandesa de letras
fondazione nederlandese per la letteratura
fundação neerlandesa de letras
nederlânsk letterenfûns
المؤسسة الهولندية لدعم الآداب
荷兰文学基金会

Nieuwe Prinsengracht 89
1018 VR Amsterdam

Postbus 16588
1001 RB Amsterdam

t +31 (0)20 520 73 00
f +31 (0)20 520 73 99
post@letterenfonds.nl
www.letterenfonds.nl